

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Освітньо-професійна програма	Психологія забезпечення ментального здоров'я
Кафедра	Клінічної психології
Кількість кредитів	3.0 кредити ЄКТС
Форма контролю	Екзамен
Мова викладання	Українська
Розробники курсу	Євгенія Іванова
Контактна інформація	burdiug.eo@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

	<p>Курс спрямований на засвоєння теоретичних основ і практичних принципів психологічного консультування. Розглядаються основні підходи, етапи та методи консультативної роботи, особливості професійної взаємодії з клієнтом, етичні та організаційні аспекти консультативної діяльності. Особлива увага приділяється розвитку навичок професійного слухання, аналізу психологічних запитів і формуванню відповідального підходу до надання психологічної допомоги.</p>
	<p>Метою освітнього компонента «Теорія та практика психологічного консультування» є ознайомлення здобувачів з формами психологічного консультування та особливостями консультативної взаємодії в межах формату індивідуального консультування, зокрема навичками ведення інтерв'ю, техніками розпізнавання емоцій та засобами психологічного впливу, а також опанування специфіки онлайн-, чат- та кризового консультування, опанування базових мікронавичок консультування; навчання роботі з кризовими станами (суїцидальність, самопошкодження, панічні атаки, гостра тривога, насильство).</p>

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема 1. Вступ. Організація консультативної взаємодії. Структура та хронотоп консультативного процесу.

Зміст лекції: Визначення психологічного консультування. Спільне та відмінне між консультуванням, психотерапією та психокорекцією. Моделі психологічного консультування. Хронотоп: тривалість сесії, періодичність зустрічей, тривалість курсу. Структура консультативного процесу (п'ятикрокова модель Айві).

Тема 2. Форми онлайн психологічного консультування. Етика та професійна позиція.

Зміст лекції: Специфіка дистанційної допомоги. Відеоконсультації: технічні вимоги та «ефект екрану». Телефонне консультування: робота з голосом та інтонацією. Текстові чат-консультації: асинхронна та синхронна взаємодія. Етичний кодекс психолога: конфіденційність, інформована згода, межі компетенції.

Тема 3. Формування запиту та контракту. Кризове консультування.

Зміст лекції: Від скарги до запиту. Види запитів: нереалістичні, маніпулятивні, робочі. Психологічний контракт: цілі, очікувані результати, оплата. Кризове консультування: алгоритм допомоги при гострих станах.

Тема 4. Принципи клієнт-центрованого підходу в консультуванні

Зміст теми: Тема присвячена розкриттю сутності клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні як гуманістичної моделі допомоги, орієнтованої на особистість клієнта та його внутрішні ресурси. Розглядаються базові принципи підходу: безумовне позитивне прийняття клієнта, емпатійне розуміння та автентичність (конгруентність) консультанта. Аналізується роль консультативних відносин як головного чинника психологічних змін, значення суб'єктивного досвіду клієнта, його автономії та відповідальності за власний розвиток. Особлива увага приділяється недирективності, повазі до унікальності клієнта та створенню безпечного психологічного простору для особистісного зростання.

Тема 5. Технологія ведення консультативної бесіди. Базові мікронавички.

Зміст лекції: Навички спостереження. Заохочення, перефразування та узагальнення. Техніка постановки запитань (відкриті, закриті, циркулярні). Відображення почуттів та змісту.

Тема 6. Засоби психологічної інтервенції. Моделі змінення свідомості клієнта.

Зміст лекції: Поняття інтервенції. Техніки конфронтації, інтерпретації та саморозкриття консультанта. Використання метафор та технік «зв'язування» (linking). Трансформація досвіду клієнта через рефреймінг.

Тема 7. Інструменти роботи. Аналіз психологічних ігор.

Зміст лекції: Психологічні ігри за Е. Берном у консультативному процесі. Розпізнавання ролей «Жертва-Рятувальник-Переслідувач». Аналіз вигод клієнта від гри.

Тема 8. Робота з розповсюдженими запитами в консультуванні.

Зміст лекції: Особливості консультування при тривожних станах. Поняття про панічні атаки та механізм виникнення нав'язливих думок.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Усі навчальні матеріали курсу, зокрема лекції та самостійні завдання, розміщуються на платформі MOODLE і є обов'язковими для опрацювання впродовж семестру.

У межах курсу передбачено прослуховування 8 лекцій, які подаються у записаному форматі. Контроль засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється за допомогою виконання практичних завдань. Важливо виконувати їх у визначені терміни.

Важливою складовою курсу є практичні контактні заняття, присутність на яких є обов'язковою. У разі наявності поважної причини пропущене заняття може бути відпрацьоване шляхом виконання індивідуального завдання за погодженням із викладачем.

Під час контактних занять і онлайн-комунікації здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної етики, коректної професійної поведінки та принципів взаємної поваги.

ОЦІНЮВАННЯ

Методами оцінювання освітнього компонента є:

Методи поточного контролю: Проводиться протягом семестру через моніторинг навчальних

досягнень у формі:

Практичні завдання: письмові роботи, де здобувач показує теоретичні знання та вміння застосовувати техніки консультування (наприклад, техніка «активного слухання» або «контрактування»).

Практичні контактні заняття : оцінювання підготовки до тем, присутність на контактному занятті, активна участь в занятті.

Контрольний тест: набір стандартизованих завдань у Moodle для перевірки знань етапів та етики консультування.

Методи підсумкового контролю: Здійснюється наприкінці семестру у формі екзамену, який передбачає виконання тесту, а також обов'язкове виконання гайду зі створення консультативної стратегії.

Протягом вивчення курсу «Теорія та практика психологічного консультування» здобувач може набирати бали, виконуючи відповідні види робіт та приймаючи активну участь у контактних заняттях. Максимальна кількість балів за активність протягом курсу – 60 балів. По завершенню курсу передбачено підсумковий контроль у формі екзаменаційного тесту. Максимальний бал за виконання тесту – 40 балів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс реалізується у формі лекцій (12 год.), практичних (8 год.), практичних контактних занять (6 год.) та організації самостійної роботи студентів (64 год.).

Під час викладання використовуються такі методи навчання:

- Вербальні: лекція (проблемна, візуалізована), пояснення, бесіда, професійна дискусія щодо етичних дилем.
- Наочні: ілюстрація (схеми консультативного процесу), приклад (демонстрація технік викладачем).
- Практичні: аналіз кейсів (case-study), виконання практичних завдань (відпрацювання мікронавичок), рольові ігри «консультант-клієнт», проходження тестів.
- Інтерактивні: метод «акваріуму» при відпрацюванні технік інтерв'ю, робота в малих групах (сесійних залах), інтерактивні лекції.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта. – К. : Сфера, 1998.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Наукове видання. – К. : Либідь, 2003.
3. Бондаренко О. Ф. Психологічна допомога особистості. — Харків : Фоліо, 1996.
4. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: навчальний посібник. – К. : Ніка-центр, 2018.
5. Васьківська С.В. П'ять вимірів психологічного консультування. – К. : Ніка-центр, 2019.
6. Горностай П.П. Консультативна психологія: теорія і практика проблемного підходу. – К. : Ніка-центр, 2018.
7. Кочарян О. С. Психологічне консультування: Навчальний посібник. — Х. : ХНУ, 2015.
8. Основи психологічного консультування: опорний конспект лекцій з дисципліни денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.030.103. «Практична психологія» / укладач В.С. Варга. – Мукачево : МДУ, 2018. – 41 с.
9. Паркулаб О. Основи психологічного консультування. – Івано-Франківськ : Сімик, 2017.
10. Романишин А., Неурова А.Б. Психологія індивідуальної роботи з військовослужбовцями. – К. : ЦУЛ, 2023. – 336 с.
11. Слободянюк І.А. Основи клієнцентованої психотерапії.

12. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. — К : ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.
13. Шліппе А. фон, Швайцер Й. Системна психотерапія та консультування. — Львів, 2004. — 320 с.